

99-421048
99-599451

9 Απριλίου, 2011

Αγαπητά Κύριο Μάστο,

Κουκκείω αντίστοιχο της

Όμορφιάς μου στο Φιλοσοφικό Μητρώο του Αιμυγέου
αγωνιστή της Εξουδεύσεως Αδάμαντος ήρωα αδελφού
εας Κυριακού Μάστο που έγινε στη Γαλλία από την
"Αδούγητη Κερύκεια" και την "Παμύθητα Έκωση Γενέων"
και παραμένει Νόκτερνο, καθώς και υποχρέωση.

Στοιχείω απείρως συντακτική της επιδιώξεως έχω
δύο αντίστοιχα, το ένα από τα οποία προορίζεται
καθώς μου είπε ο ίδιος, για το Σύνδεσμο Αθηνι-
στών ή τα Κεντρικά Γραφεία της Αδούγητης Κερύ-
κειας, στη Λευκωσία, μέσω των οποίων αποστέλλω ότι
θα γαρβανάτε γρήγορα. Το δεκάδι δὲ ἔχει σφραγίδα.

Ήταν γρήγορα για μία να προσκομίσω και μερικές
για ένα από τους πιο θαυμαστούς ιδιοκτήτες της
ιδιαιτέρως πατρίδας μας και ως Εξουδεύσεως Αδάμαντος.
Όχι, οι λόγοι είναι απλοί της δούρας και του
μεγαλάνου του.

Σας σπχαίρω και για τον δυνάστη εας αδελφός, τον
αίτιο και τον πύλο του διαχρονικού.

Με εκτίμησιν
Κώστας Χατζηστεφάνου

ΟΜΙΛΙΑ ΚΩΣΤΑ Ε.ΧΑΤΖΗΣΤΕΦΑΝΟΥ
ΣΤΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ
ΤΟΥ ΗΡΩΑ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΜΑΤΣΗ
ΠΟΥ ΟΡΓΑΝΩΣΕ
Η «ΑΔΟΥΛΩΤΗ ΚΕΡΥΝΕΙΑ» ΚΑΙ Η «ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΕΝΩΣΗ ΓΕΩΠΟΝΩΝ»
ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΛΕΜΕΣΟΥ
(Παρασκευή, 19 Νοεμβρίου 2010, 6.30 μ.μ.)

**Κυριάκος Μάτσης, ο γνήσιος Έλληνας
ιδεολόγος αγωνιστής**

Η αποψινή εκδήλωση μνήμης και τιμής στον αθάνατο ήρωα Κυριάκο Μάτση αποτελεί για μάς οφειλόμενο χρέος, αλλά και πηγή έμπνευσης και εθνικού φρονηματισμού. Οι εκλεκτοί της φυλής τιμώνται για να παραδειγματίζουν. Και η περίπτωση του τιμωμένου απόψε αγωνιστή της ΕΟΚΑ αποτελεί ένα από τα πιο λαμπρά παραδείγματα περήφανου Έλληνα που νέος ακόμα έθεσε σκοπό τη ζωής του να υπηρετήσει την πατρίδα, την Ελλάδα και την Κύπρο ως αναπόσπαστο μέρος της, θυσιάζοντας και τη ζωή του ακόμα για την ελευθερία της και την προκοπή του λαού της. Αυτό τον σκοπό υπηρέτησε με παραδειγματική συνέπεια. Μάρτυρας η ζωή και η δράση του, στην Κύπρο και στην Ελλάδα, τα γραπτά και οι διακηρύξεις του, οι μαρτυρίες όσων τον γνώρισαν. Μάρτυρας πάνω απ' όλα, αδιάψευστος, η ηρωική του θυσία, αυτή που τίμησε του Έλληνα τ' όνομα.

Ο Κυριάκος Μάτσης ήταν γεννημένος γνήσιος ιδεολόγος. Φλόγα μέσα στην ψυχή του η αγάπη της ελευθερίας. Και τη φλόγα την έκαναν άσβεστο πυρσό γονιοί, δασκάλοι κι οι καθηγητές του που τον εμπότισαν με τα ζείδωρα νάματα της Ελληνικής παιδείας και τα εθνοσωτήρια διδάγματα της αγωνιστικής μας παράδοσης. Αυτά τον ενέπνεαν από τα μαθητικά του χρόνια ως την τελευταία πνοή της ζωής του.

Όταν ο Κυριάκος Μάτσης, μαθητής ακόμα, προσφωνούσε τους συμμαθητές του κατά την αποφοίτησή τους από το Ελληνικό Γυμνάσιο Αμμοχώστου, στις 29 Ιουνίου 1945, διακηρύττει έκτοτε εμφαντικά και υποδεικνύει ότι «μέσα στο πέλαγος και τη σύγχυση των ιδεολογιών στις οποίες άφησε τη νεολαία του κόσμου το αιματοκύλισμα του Παγκοσμίου πολέμου, μοναδική ιδεολογία για την Ελληνική νεολαία πρέπει να είναι η ιδεολογία της Ελλάδος, και μοναδικό της σύμβολο η Ελληνική γαλανόλευκη, με

απεικονισμένο επάνω της το πραγματικό ιδανικό του Έλληνα, η πίστη του στην Πατρίδα και στην θρησκεία».

«Ελληνόπουλα», αναφωνεί καλώντας τους «ας κλείσουμε βαθειά στην ψυχή μας τα αθάνατα αυτά ιδανικά. Έχουμε χρέος ιερό να το κάνουμε αυτό». Και συνεχίζει το προσκλητήριο με τη φωνή ενός φλογερού νέου ηγέτη: «Εμπρός, λοιπόν, ακρίτες των εθνικών μας επάλξεων. Άς της δώσουμε το κάθε τι. Και την ζωή μας ακόμα. Γιατί αν πραγματικά μια φορά κανείς πεθαίνει, το να πεθαίνει κανείς για την Ελλάδα θεία είναι η δάφνη..Μη ξεχνάτε πως εμείς θα αποτελέσουμε τα αυριανά στελέχη του Ελληνικού Στρατού. Μη ξεχνάτε πως σήμερα η Ελλάδα δεν είναι τίποτε άλλο παρά Νεκροθήκη Ημιθέων, όπως την απεκάλεσε ο Βύρων. Μη ξεχνάτε πως είμαστε Έλληνες. Και σαν τέτοιοι, ας σταθούμε στο ύψος της Ιστορίας μας, περήφανοι και αξιοπρεπείς. Άς σταθούμε περήφανοι και μεις οι υπόδουλοι Κύπριοι γιατί έχουμε αναφαίρετο το δικαίωμα αυτό».

Με αυτά τα λόγια και με τη συνέπεια ενός ηγέτη που δίνει αυτός πρώτος το παράδειγμα για την εκτέλεση από τον ίδιο του προστάγματος που απευθύνει και στους άλλους, αφιερώνει τη ζωή του ολόκληρη, την κάθε ώρα και την κάθε στιγμή, στην υπηρεσία της πατρίδας του και του λαού. «Θα ριχτώ στον αγώνα», διαβεβαιώνει τον εαυτό του αποφασιστικά. «Θα πολεμήσω τίμια και παλληκαρίσια. Θ'αγωνιστώ για το λαό. Τον βλέπω αμόρφωτο και θέλω να τον μορφώνω, τον βλέπω αδικημένο και θέλω να τον δικαιώσω». Η δικαίωση του λαού του δεν ήταν για τον Μάτση τίποτε άλλο εκτός από την απελευθέρωσή του, την απαλλαγή του από τον αποικιακό ζυγό και την Ένωση της Κύπρου με την Μητέρα Ελλάδα.

Με το σφρίγος των νεανικών του χρόνων και την αφοσίωση του σε αξίες και ιδανικά είχε την ακλόνητη πίστη πως μπορούσε να κάνει πράξη τους οραματισμούς του. Γιατί είχε απόλυτη εμπιστοσύνη στη δύναμη του πνεύματος που διαθέτει ο άνθρωπος, τη δυνατότητα του να κατακτήσει με σταθερή θέληση και αγώνα αυτό που επιζητεί, που δικαιούται και που αποτελεί την τελείωση του. Γι'αυτό και θεωρεί χρέος την πάλη του ανθρώπου όχι χάριν της πάλης αλλά με τη βεβαιότητα της κατάκτησης της νίκης.

«Πιστεύω», γράφει, «στην ανθρώπινη τη δύναμη που μου δίνει θάρρος κι ελπίδα και πεποίθηση».

Πιστεύω στον εαυτό μου που σαν νικά τα δικά του ένστιχτα οπλίζεται μ' αυτοπεποίθηση στον αγώνα για τους άλλους και τον εαυτό του. Πιστεύω στην **πίστη μου** για την επιτυχία.

Ω ΠΙΣΤΗ ώ υπέροχη δύναμη ακατάλυτη και παντοδύναμη σύ που κρύβεσαι μέσα μου κι είσαι δικιά μου.

Δίνε μου υπομονή γρανιτένια για ν' αντέχω, δύναμη κινητήρια για να ενεργώ, θέληση πανκυρίαρχη για να ΝΙΚΩ».

Και δεν είναι τυχαίο ότι αλλού στο Ημερολόγιο του σημειώνει ότι «Όποιος δεν ΝΙΚΑ δεν έχει δικαίωμα να ΖΗ», με τις δύο λέξεις, το ΝΙΚΑ και το ΖΗ, με κεφαλαία γραμμένες, σαν ν' αποτελεί αρχή της ζωής του και πεποίθηση του ότι η ΖΩΗ πρέπει να συμπίπτει με τη ΝΙΚΗ, να ταυτίζεται μ' αυτήν.

Με αυτό τον ψυχικό εξοπλισμό, με αυτά τα ευγενικά όνειρα, με τη δίψα του πικραμένου σκλαβωμένου Έλληνα να δροσιστεί με το αθάνατο νερό της βρυσομάνας Ελλάδας πάει για το μεγάλο ταξίδι των ονείρων του στη χώρα του «Φωτός», του ελεύθερου αέρα, στην Ελλάδα του ΟΧΙ, τη χώρα των αθάνατων νεκρών, στη χώρα των ονείρων του.

Ο Μάτσης ήταν λάτρης της Ελλάδας. Έχεις την αίσθηση διαβάζοντας τα λόγια του και παρακολουθώντας την πορεία και τη δράση του ότι αυτή η αγάπη του για την Ελλάδα ήταν μια πύρινη φλόγα στην καρδιά του. Με την κάθοδο του στην Ελλάδα για σπουδές η ψυχή του αγάλλεται με το κάθε τι που βλέπει και βιώνει στον Ελληνικό χώρο. Το πέραςμα του από την Αθήνα τότε κι ύστερα στα φοιτητικά του χρόνια, από πόλεις και χωριά, από νησιά, κάμπους και βουνοκορφές, χώρους ιστορικούς, μαγευτικά τοπία, κι όπου αλλού, είναι γι' αυτόν ένα ονειρεμένο ταξίδι. Προσκυνητής και θαυμαστής των ιερών χώρων της θυσίας και των αγώνων, από τα πανάρχαια χρόνια, υμνητής του Ελληνικού μεγαλείου, του κάθε λογής, στα πεδία των μαχών και στο στίβο του πνεύματος, υμνητής των αρετών της φυλής σε μια πνευματική πορεία μέσα στην Ελληνική ιστορία του θρύλου και του μεγαλείου. Αγαλλιά η ψυχή του.

Δεν είναι μόνο ο «λιόχαρος Λυκαβηττός», όπως τον αποκαλεί, κι ο Ιερός Βράχος της Ακρόπολης με τον «Καλλιμάρμαρο Παρθενώνα», όπως γράφει, που τον συγκλονίζουν, ούτε το διαμάντι της Ελλάδας, η Αθήνα μοναχά. «Λατρεύω και το τελευταίο λιθαράκι αυτής της χώρας» γράφει ο Μάτσης εξυμνώντας ταυτόχρονα τις κατακτήσεις του πνεύματος κι αντιδιαστέλλοντας τες προς τα υλικά αγαθά, «τα χρυσάφια, τα ρουμπίνια». Ο σεβασμός του βαθύς και ασύλληπτος: «Σκύβω ταπεινά και σας προσκυνώ, ώ άγιοι τόποι, ώ μεγάλοι νεκροί», αναφωνεί απ' της καρδιάς του τα βάθη.

Τα χρόνια της φοιτητικής του ζωής στη Θεσσαλονίκη ήταν χρόνια παραδειγματικής δράσης για τα εθνικά μας θέματα, της Ελλάδας και της Κύπρου, πέραν από τα καθήκοντα του ως φοιτητή και, στην πραγματικότητα, πάνω από αυτά χωρίς, ωστόσο, ποτέ να τα παραμελεί. Η περίπτωση του Μάτση είναι σπάνια περίπτωση νέου που δεν ιεραρχεί τίποτε και ποτέ πάνω από το καθήκον του προς την πατρίδα, την Ελλάδα και την Κύπρο ως αναπαλλοτρίωτο τμήμα της. Είναι πανταχού παρών, όπου εθνική εκδήλωση, εθνική εορτή και επέτειος, σε εορτασμούς, συλλαλητήρια, πορείες και διαδηλώσεις, μέλος ή στέλεχος φοιτητικών και άλλων οργανώσεων με πρωταγωνιστικό ρόλο, ως εξαίρετος ρήτορας, το «αηδόνι της Κύπρου», όπως τον βάφτισε ο Γεώργιος Παπανδρέου, να συνεπαίρνει τα πλήθη, συμφοιτητές του, το όποιο ακροατήριο. Στο βήμα τον βρίσκουμε πάντα σχεδόν, κι όταν ακόμα είναι ο ίδιος που το ζητάει να βγάλει από μέσα του την ακοίμητη έγνοια του, τις σκέψεις και τον ενθουσιασμό του. Αυτόν επιλέγει η ακαδημαϊκή και φοιτητική κοινότητα και ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου σ' ένα επίσημο λαϊκό εορτασμό για να παραδώσει σ' αυτόν ως εκπρόσωπο της Νέας Γενιάς, τη σημαία που παράλαβε ο Πρύτανης από τους παλαιούς πολεμιστές. Και με περηφάνεια παίρνοντας την στα χέρια του ο Μάτσης διαβεβαιώνει: «Θα την κρατήσουμε ψηλά και θα την περιφέρωμεν πάντοτε νικηφόρον. Υπό τας πτυχάς της θα τραβούμε πάντα στον θάνατο για την ΕΛΛΑΔΑ.». Αυτή τη διαβεβαίωση, που ήταν για τον ίδιο όρκος, την τίμησε και την επικύρωσε με την παραδειγματική του θυσία.

Η εθνική δράση του δεν περιορίζεται μόνο στη Θεσσαλονίκη. Θα τον βρούμε και σε άλλες πόλεις και χωριά της Μακεδονίας απόμακρα, της Βορείου Ηπείρου και αλλού να διαφωτίζει το λαό σε πλείστες περιπτώσεις για το Κυπριακό, να συμμερίζεται τον πόνο

των αδελφών Ελλήνων για τα αποτρόπαια εγκλήματα της αδελφοκτόνου διχόνοιας και να τους ενθαρρύνει, τον βρίσκουμε να επισκέπτεται μέρη όπου πολέμησαν Κύπριοι, τον βρίσκουμε να έχει ζήσει, όπως σημειώνει, «με την αδάμαστη αγροτιά μας στιγμές που θα μείνουν βαθειά ριζωμένες» μέσα του. Με ιδιαίτερα, όμως, έντονο πατριωτικό παλμό τον βρίσκουμε πολλές φορές στα βόρεια σύνορα της Ελλάδας, τους κρίσιμους εκείνους χρόνους, ανάμεσα σε στρατιώτες φρουρούς της Μακεδονίας και της πόλης του Μεγαλέξανδρου από επίβουλους γείτονες, να εκφωνεί πύρινους λόγους, να διακηρύττει με βεβαιότητα ότι «με τέτοιο λαό», όπως ο Ελληνικός, «δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι η Ελλάδα θα ζήσει μεγάλη». Και με θερμή παράκληση κατορθώνει και ντύνεται έστω και για λίγο με περηφάνεια την τιμημένη στολή του Έλληνα στρατιώτη.

Όταν τον Ιούνιο 1950 η Κυπριακή Εθνική Πρεσβεία με επί κεφαλής τον φλογερό πατριώτη Πανιερώτατο Μητροπολίτη Κυρηνείας Κυπριανό βρισκόταν στη Θεσσαλονίκη για την προώθηση του αιτήματος του λαού μας για Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα, ύστερα από το ιστορικό εκείνο παλλαϊκό ενωτικό Δημοψήφισμα, η δράση του Μάτση στην ενθουσιώδη υποδοχή και τις ποικίλες εκδηλώσεις, με τις οποίες δέκτηκε η Θεσσαλονίκη την Πρεσβεία, αλλά και σε αυτές που ακολούθησαν μετά την αναχώρηση της, όπως διαφαίνεται μέσα από τις εφημερίδες και άλλες πηγές της εποχής, είναι απερίγραπτη. Αρκεί να σημειωθεί ότι είναι ο Μάτσης αυτός που παρουσίασε τον εκ των μελών της Πρεσβείας γνωστό γηραιό πολιτευτή Νικ. Λανίτην όταν αυτός μίλησε, ύστερα από πρόσκληση των φοιτητών, και στην παρουσία του Πρύτανη στο κατάμεστο Αμφιθέατρο του Πανεπιστημίου. Και τον επόμενο μήνα σε ογκώδες συλλαλητήριο που έγινε στην Πλατεία Αριστοτέλους, τη «ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΚΥΠΡΙΩΝ», όπως γράφει η Εφημερίδα «Ο Ελληνικός Βορράς» τη μετέφερε «Ο Κύπριος φοιτητής του Πανεπιστημίου μας Κυριάκος Μάτσης διακοπτόμενος συνεχώς από τας ζητωκραυγάς του πλήθους». Σε πολλές άλλες ευκαιρίες αναλαμβάνει πρωτοβουλίες για την προώθηση του εθνικού μας θέματος με τον φοιτητή τότε αγωνιστή Ανδρέα Αζίνα με τη διοργάνωση εκδηλώσεων, αποστολή τηλεγραφημάτων, έκδοση ψηφισμάτων και άλλες δραστηριότητες.

Θα πρέπει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι η «ατολμία της Ελληνικής Κυβέρνησης» να θέσει σθεναρώς το ζήτημα, όπως σημειώνει ο Μάτσης στο Ημερολόγιο του, αλλά και η γνωστή κατηγορηματική άρνηση των Άγγλων, δεν άφηναν περιθώρια αισιοδοξίας ούτε στο Μάτση, όπως ήταν φυσικό. Κι η σκέψη του έκτοτε στρέφεται αλλού. Σε σύντομη συνομιλία που είχε με το Ν. Λανίτη στη Θεσσαλονίκη ο Μάτσης, όπως σημειώνει στο Ημερολόγιο του, τον ρώτησε αν προκύπτουν δυσχέρειες στο ζήτημα, κι όταν αυτός απάντησε καταφατικά, ο Μάτσης του είπε ότι «εάν δεν λυθεί τώρα το ζήτημα ειρηνικά πρέπει να επιδιώξωμεν την λύσιν του με άλλα μέσα», υπονοώντας προφανώς δυναμικόν, ένοπλον αγώνα. Η αντίδραση του Λανίτη δια της σιωπής του ήταν πλήρης επιβεβαίωση της άποψης, της πρόβλεψης και της επιθυμίας του Μάτση: «Αφήνω το στόμα μου κλειστόν», απάντησε ο Λανίτης, «διά να μαντεύσετε με όλην σας την δύναμιν την έννοιαν της σιωπής μου, που ομιλεί δυνατότερα και ευστοχώτερα από οιονδήποτε λόγον». Ο Μάτσης συνέλαβε «την έννοιαν της σιωπής» του συνομιλητή του και στη συνέχεια των πιο πάνω σημειώνει στο Ημερολόγιο του: «Θα έρθει κάποτε η ώρα της δράσεως. Τίποτε δεν κερδίζεται χωρίς θυσίες και η ελευθερία χωρίς αίμα».

Ο Μάτσης ήταν έκτοτε έτοιμος για τον μεγάλο αγώνα, δοσμένος «ψυχή τε και σώματι» για την ελευθερία της Κύπρου. Όταν ήρθε η ώρα του ιερού Όρκου για τη μεγάλη απόφαση, είχε «έτοιμο μέσα του το «ΝΑΙ» τραυώντας προς την τιμή και την πεποίθηση του από το χρέος μη κινώντας».

Όπως γράφει ο ίδιος ο Αρχηγός Διγενής στα «Απομνημονεύματα» του, «ο Κυριάκος Μάτσης εκ των πρώτων κατετάγη εις την Οργάνωσιν. Στρατιώτης του καθήκοντος, αγνός και τίμιος, υπόδειγμα εις τους υφισταμένους του, εμφυχωτής εισήλθεν εις τον αγώνα με την φλόγα και της αυτοθυσίας και την δίψαν να επιτελέση έργον μεγάλο». Μεγαλύτερο έργο από αυτό που γνωρίζουμε ότι επιτέλεσε και επισφράγισε με τη θυσία του δεν μπορούσε να επιτελέσει.

Δραστήριος και αεικίνητος, αγαπητός στους συναγωνιστές του, προσεκτικός στις κινήσεις του, εκτέλεσε τα καθήκοντα που κατά καιρούς του ανατέθηκαν από τον Αρχηγό με παραδειγματική ευσυνειδησία και πλήρη επάρκεια. Στην αρχή ως υπεύθυνος για την

οργάνωση ομάδων κρούσεως στην Αμμόχωστο και το Μιτσερό, στη συνέχεια ως Κεντρικός Σύνδεσμος και ρυθμιστής μεταφοράς οπλισμού (θέση που για τη δράση του σ' αυτήν επικηρύχθηκε για 5000 Αγγλικές λίρες) κι ύστερα, μετά την απόδραση του από τα Κρατητήρια της Κοκκινοτριμηθιάς ως Τομεάρχης της Κερύνειας – μετά τη σύλληψη του Τομεάρχη Θάσου Σοφοκλέους. Απ' αυτή ιδιαίτερα τη θέση ανέπτυξε πλούσια δράση κι απόδειξε οργανωτικές ικανότητες, πλήρη εγρήγορση, ετοιμότητα και άλλες αρετές για τις οποίες κέρδισε τη συμπάθεια των συναγωνιστών του κι όσων άλλων είχαν την τύχη να συνεργαστούν μαζί του.

Ως άξιος ηγέτης συμβουλεύει τους συναγωνιστές του, τους ενθαρρύνει και τους εμπνέει, υπογραμμίζει την αξία της θυσίας, την ανάγκη υπερνίκησης των πειρασμών, τους υποδεικνύει τις δυσκολίες του αγώνα αλλά και τη δύναμη της θέλησης, της ΠΙΣΤΗΣ στη ΝΙΚΗ, την αξία του θανάτου γι' αυτό που πιστεύεις.

Στη διάρκεια της αγωνιστικής του πορείας έδωσε δείγματα αντοχής κι Ελληνικής αξιοπρέπειας σε όχι λίγες περιπτώσεις που έμειναν παροιμιώδεις, σύνδεσαν τ' όνομα του με τις πιο λαμπρές μορφές της Ελληνικής ιστορίας κι άφησαν εμβρόντητους τους Άγγλους ανακριτές, τους βασανιστές, στρατιωτικούς και Κυβερνήτες.

Όταν συλλαμβάνεται, στις 6 Ιανουαρίου 1956 και ανακρίνεται στη συνέχεια στα ανακριτήρια της Ομορφίτας, από σεβασμό κι αξιοπρέπεια όχι μόνο δεν αποκρύπτει από τους ανακριτές του ότι είναι μέλος της ΕΟΚΑ, όταν τον ρωτούν, αλλά και δικαιολογεί πλήρως τον αγώνα και τη συμμετοχή του, επικρίνοντας τους ίδιους για το ρόλο και την αποστολή τους και προκαλώντας τους μάλιστα να του πουν τι θα έκαναν οι ίδιοι αν βρίσκονταν στη δική του θέση.

Τα φρικτά βασανιστήρια στα οποία υποβλήθηκε στη συνέχεια από τους ανάλγητους ανακριτές του τον μετέτρεψαν σε ένα σωματικό ράκος, αλλά με ολόρθη την Ελληνική ψυχή και αλύγιστο το φρόνημα. Όπως γράφει στον Αρχηγό Διγενή από τη φυλακή με το ψευδώνυμο «ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ», «ΥΠΕΣΤΗΜΕΝ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΝ ΑΛΛΑ Ο ΘΕΟΣ ΜΑΣ

ΕΒΟΗΘΗΣΕ. ΕΞΗΣΚΗΣΑΝ ΤΡΟΜΕΡΑΝ ΠΙΕΣΙΝ ΣΕ ΜΑΣ ΠΑΝΤΟΣ ΕΙΔΟΥΣ.
ΠΑΝΤΩΣ ΠΗΡΑΝ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΨΥΧΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΩΜΟΛΟΓΗΣΑΝ».

Αποκορύφωμα, ωστόσο, Ελληνικής αξιοπρέπειας και αυτοσεβασμού, αυτό που τον επέβαλε στη συνείδηση του λαού μας και όλου του Ελληνισμού ως ένα περήφανο Έλληνα, είναι η αποστομωτική απάντηση που έδωσε στον Άγγλο Κυβερνήτη Χάρτιγκ όταν, μετά τη σύλληψη του, τον επισκέφθηκε στην Ομορφίτα και του πρότεινε να προδώσει τον Αρχηγό Διγενή και τον αγώνα αντί του δελεαστικού ποσού του μισού εκατομμυρίου Αγγλικών λιρών. Το «ου **περί χρημάτων τον αγώνα ποιούμεθα αλλά περί αρετής**», που με αυτό αποστόμωσε ο Μάτσης τον Κυβερνήτην, εγκαταλείποντάς τον μάλιστα κι εκφράζοντας έτσι την περιφρόνηση και έντονη την απαρέσκεια του για την προσβολή που του έγινε ως Έλληνα, επισφράγισε έκτοτε επιγραμματικά τα ιδεώδη του αγώνα της ΕΟΚΑ και την ταύτιση της ζωής του Μάτση και των άλλων αγωνιστών με αυτά.

Πέραν όμως από την αντοχή στα δεινά, πέραν και από την αξιοπρεπή απόρριψη της δελεαστικής προσφοράς του κυβερνήτη, θα παραμείνει εσαεί λαμπρός φωτοστέφανος Δόξας η ηρωική αποδοχή του θανάτου χάριν της εθνικής τιμής και την καταξίωση της ζωής. Η στιγμή της εκούσιας θυσίας είναι στιγμή ιερή, μοναδική κι ανεπανάληπτη.

Οι αγωνιστές της Ελευθερίας, διαλεκτοί της φυλής, δεν παραδίδονται. Επισφραγίζουν την αγωνιστική τους πορεία με ένα θάνατο που τους αφήνει αθάνατους. Όπως ο προδομένος Σταυραετός του Μαχαιρά Αυξεντίου απαθανάτισε τις τελευταίες του στιγμές με τη σπαρτιατική ρήση του Λεωνίδα «ΜΟΛΩΝ ΛΑΒΕ», έτσι κι ο Σταυραετός του Πενταδακτύλου Μάτσης, προδομένος κι αυτός μέσα στο κρησφύγετο του με τους συναγωνιστές του, αρνείται να βγει με τα χέρια ψηλά για να παραδοθεί, όπως απαιτούσαν οι δήμιοι Άγγλοι, διακηρύττοντας την απόφαση του πως, αν βγει, θα βγει πυροβολώντας. Τι κι αν το κορμί του έγινε ολοκαύτωμα απανθρακωμένος από τα μίσθαρνα όργανα των εχθρών της Ελευθερίας, τους σφαγιαστές των ιδεολόγων διεκδικητών της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Επιβεβαίωσε έτσι ο Μάτσης αυτό που σημείωσε στο Ημερολόγιο του από το 1949, την πεποίθησή του ότι «Οποιος θέλει να

πεθάνει δεν πεθαίνει. Κι αν πεθάνει περνάει στην αθανασία».Ο Κυριάκος Μάτσης έχει περάσει έκτοτε στην αθανασία, καθώς το είχε προβλέψει και καθώς το είχε συνειδητά επιλέξει. Η ψυχή του έμεινε στητή και ολόρθη, αδούλωτη κι ανυποχώρητη, με Ελληνική περηφάνεια, να τιμά γονιούς και προγόνους, αυτούς που τον μόρφωσαν, συναγωνιστές κι όσους τον γνώρισαν, το ηρωικό χωριό που τον γέννησε, την πατρίδα μας Κύπρο, την Ελλάδα ολόκληρη και του Έλληνα τ' όνομα.

Ο ηρωικός θάνατος του, εκτός από την γενέτειρα του Κύπρο, συγκλόνισε το Πανελλήνιο. Πάνω απ' όλα την Θεσσαλονίκη, τη «ωραία νύμφη του Θερμαϊκού», όπως την αποκαλεί, την πόλη που λάτρεψε κι αυτή τον αγκάλιασε σαν δικό της παιδί. Το Πανεπιστήμιο, πρυτανικές αρχές, φοιτητικές και άλλες οργανώσεις και σωματεία τίμησαν το άξιο τέκνο της Κύπρου, τον γνήσιο Έλληνα, με μνημόσυνα, με πορείες, με επιβλητικές πομπές, με επιμνημόσυνες δεήσεις, με ψηφίσματα, της Συγκλήτου, του Γεωπονικού κόσμου της Μακεδονίας και της Θράκης, και άλλων σημαινόντων παραγόντων και Οργανισμών, με την αφιέρωση «Εβδομάδας Κυπριακής Ελευθερίας», με επικηδείους και Ομιλίες που εξήραν την προσωπικότητα και τη μεγάλη προσφορά του ήρωα και με ποικίλους άλλους τρόπους.

Έντονα ήταν συγχρόνως και τα διαβήματα, τα συλλαλητήρια, οι πορείες και τα τηλεγραφήματα διαμαρτυρίας και καταδίκης των Άγγλων αποικιοκρατών που έγιναν με την ευκαιρία αυτή και οι συγκινητικές εκδηλώσεις συμπαραστάσεως των αδελφών Ελλήνων στον αγωνιζόμενο Κυπριακό λαό υπέρ της Ενώσεως.

Παρόμοιες εκδηλώσεις και μνημόσυνα της φοιτητικής νεολαίας και άλλων οργανώσεων και παραγόντων έγιναν στην Αθήνα και πολλές άλλες πόλεις, κωμοπόλεις, νησιά και κοινότητες της Ελλάδας, εκεί ιδιαίτερα που είχε κάμει αισθητή την παρουσία του τα φοιτητικά του χρόνια με την πλούσια πατριωτική δράση του και την ενεργό συμμετοχή του σε εθνικά θέματα τα κρίσιμα εκείνα χρόνια.

Θρήνησε τότε η Κύπρος κι ο Ελληνισμός ολόκληρος ένα ξεχωριστό Έλληνα, ένα διαμάντι, που πλείστα θα είχε να προσφέρει στην πατρίδα του και το συνάνθρωπο του αν βρισκόταν στη ζωή, όπως όλοι μαρτυρούν όσοι τον γνώρισαν.

Αν επρόκειτο να σκιαγραφήσει κανείς την προσωπικότητα του Μάτση, όπως τεκμηριώνεται μέσα από τη ζωή και τη δράση του αλλά και όπως καθαρά διαφαίνεται από όσα σημειώνει στο προσωπικό του «Ιδιαίτερον» Ημερολόγιο, θα διαπίστωνε με έκπληξη πως βρίσκεται μπροστά σε μια σπάνια περίπτωση ανθρώπου, και μάλιστα τόσο νέου στην ηλικία, που τον προίκιζαν σπάνιες και ποικίλες αρετές. Δεν είναι μόνο το πάθος του για την ελευθερία και η αγνή φιλοπατρία του, είναι και ο βαθύς ανθρωπισμός του κι η ανοικτοκαρδοσύνη του, μια γνήσια αγάπη για τον συνάνθρωπο του, τον άνθρωπο γενικά, χωρίς ιδεολογικές, εθνικές, κοινωνικές ή οποιεσδήποτε άλλες διακρίσεις. Ήταν δοσμένος στο συνάνθρωπο του: χαρά του άλλου, χαρά δική του· πόνος του άλλου δικός του πόνος:

Το να σκορπάς γύρω σου τη χαρά,
νά το ξαλάφρωμα του πόνου,
το να κάνης μια ψυχή ευτυχισμένη
νά η αληθινή χαρά,

σημειώνει στο Ημερολόγιο του, υπογραμμίζοντας πως γι' αυτόν η δράση του ανθρώπου πρέπει ν' αποσκοπεί στη χαρά και την ευτυχία των άλλων, που είναι πηγή και της δικής του χαράς και ευτυχίας.

Είναι εκπληκτική περίπτωση ανθρώπου, τόσο νέου, που καταγράφει στο Ημερολόγιο του γνώμες σοφών ανδρών, δικών μας και ξένων, φιλοσόφων και άλλων στοχαστών, ρητά, ιδέες, προτροπές και απόψεις, τις προβάλλει στον εαυτό του προς μίμηση κι εφαρμογή, τις σχολιάζει, τις επεξηγεί, τις βάζει- μαζί και με δικές του γνώμες και απόψεις- ως κανόνα ζωής με εντολή αυστηρή στον εαυτό του να τις λάβει σοβαρά υπόψη, να τις τιμήσει, να μη τις παραβεί, ανάλογα με την περίπτωση.

Θα ήταν πρακτικά αδύνατο αυτή τη στιγμή ν' αναφερθώ και σε περιορισμένο έστω αριθμό από αυτά, να τα σχολιάσω και να καταδείξω την εφαρμογή τους από τον ίδιο

στην πράξη. Ως εκπαιδευτικός, ωστόσο, διατείνομαι ότι από το Ημερολόγιο του προικισμένου αυτού νέου, του Κυριάκου Μάτση, του γεννημένου ιδεολόγου και ανθρωπιστή, του αγωνιστή της ζωής και του πατριώτη Μάτση, πλείστα όσα θα μπορούσαν να ανθολογηθούν και να προσφέρονται ως παδαγωγικό υλικό στους νέους μας στα σχολεία, με την κατάλληλη ανάλυση και παιδαγωγική προσέγγιση. Θα ήταν ικανά, ως τύπος και υπογραμμός που τον επέλεξε και τον τίμησε έμπρακτα ένας φωτεινός αστέρας του Κυπριακού ορίζοντα, να συμβάλουν στη διαμόρφωση χαρακτήρα αδαμάντινου για τον κάθε μαθητή, προτύπου χαρακτήρα ως ανθρώπου στην καθημερινή ζωή, στις σχέσεις του προς τους άλλους, στο χρέος του προς την κοινωνία και την πατρίδα, στο σεβασμό στην άποψη του άλλου, στην τήρηση και προάσπιση αρχών, στο σεβασμό γονιών και δασκάλων, στην πίστη στο Χριστό, στην καλλιέργεια θάρρους και αυτοπεποίθησης, μαχητικότητας και πνεύματος αυτοθυσίας, στην αντίκρουση της ζωής και του θανάτου με αξιοπρέπεια και αυτοσεβασμό, στην καλλιέργεια αυτοελέγχου, αυτοκριτικής και αυτοπειθαρχίας, ειλικρινούς φιλίας και φιλανθρωπίας και πλείστων άλλων αρετών. Πίστη του ότι «ο επιμένων ΝΙΚΑ», «ο θάνατος οδηγεί στην αθανασία....»

Αυτή του την πίστη την επισφράγισε με τον ηρωικό του θάνατο, τον θάνατο για την ελευθερία, που οδηγεί στην αθανασία. Η ζωή του ολόκληρη ένας διαρκής και ασταμάτητος αγώνας. Αλλά ο αγώνας δεν έχει φτάσει στο τέρμα του.

Το χρέος τώρα δικό μας κι αξεπλήρωτο έκτοτε. Αυτό το χρέος δεν ξεπληρώνεται τώρα με μνημόσυνα μόνο, επαίνους και ύμνους, όταν η πατρίδα μας που γι' αυτήν θυσιάστηκε ο αθάνατος ήρωας διατρέχει τον έσχατο κίνδυνο πλήρους εκτουρκισμού κι ολοκληρωτικού αφανισμού του λαού μας από τη γη των πατέρων μας. Με εκτουρκισμένα τα Ελληνικά μας χωριά του βορρά και τις πόλεις μας, με συλημένους τους ναούς και βεβηλωμένα τα ιερά και τα όσια, τους τάφους γονιών και προγόνων, με διωγμένους εμάς τους Έλληνες από πατρογονικές εστίες χιλιετιών και με τους Τούρκους θρονιασμένους στα σπίτια μας και να λυμαίνονται τις περιουσίες μας, η οφειλή μας δεν ξεπληρώνεται όπως ταιριάζει σε Έλληνες, με την αποδοχή ως τετελεσμένων των αποτελεσμάτων της βίας. Θα πρέπει να γίνουμε διεκδικητές των δικαίων μας, να

δώσουμε όρκο, όπως εκείνος κι όσοι άλλοι τότε μαζί του, ότι θ'αγωνιστούμε μ'αυτοθυσία και θάρρος, διεκδικητικά κι ανυποχώρητα, ν'απελευθερώσουμε τη γη των πατέρων μας, ν'αποκαταστήσουμε την Ελληνική φυσιογνωμία του Τουρκοπατημένου βορρά, να γίνουμε ξανά αφέντες στα σπίτια μας κι όχι ραγιάδες, δούλοι του άνομου Τούρκου. Με τέτοια απόφαση μόνο τιμούμε, στο ελάχιστο έστω επάξια, αυτόν που τιμούμε αυτή τη στιγμή.

Αγαπητοί συνεπαρχιώτες Κερυνειώτες Έλληνες αδελφοί,

Η πιο κρίσιμη ώρα για μάς έχει φτάσει: την Κερύνεια την έχουν ξεγράψει, για πάντα, απ'άκρη σε άκρη. Αλλά η Κερύνεια θα παραμείνει αδούλωτη. Η «ΑΔΟΥΛΩΤΗ ΚΕΡΥΝΕΙΑ» με το λάβαρο ψηλά ανένδοτη κι ανυποχώρητη διεκδικεί «ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ» όλης της κατεχόμενης Κύπρου, χωρίς εξαιρέσεις, αποχώρηση των Τουρκικών κατοχικών στρατευμάτων κι επιστροφή όλων των προσφύγων στα σπίτια μας και τις περιουσίες μας χωρίς διακρίσεις. Απορρίπτουμε κατηγορηματικά και καταψηφίζουμε μια ψευδεπίγραφη εικονική «επανένωση» δήθεν της «διαιρεμένης πατρίδας μας» με τους Τούρκους στο βορρά, στα δικά μας τα σπίτια και τις δικές μας περιουσίες, και με τους Έλληνες διωγμένους στο Νότο, μόνιμους πρόσφυγες, ομήρους των Τούρκων ως τη στιγμή που θ'αποφασίσουν να ενεργοποιήσουν τις «εγγυήσεις» του ολοκληρωτικού αφανισμού μας με την κατάληψη όλης της Κύπρου.

Δεν μπορεί η γενιά η δική μας να δεχτεί μια τέτοια εθνική καταισχύνη, το ξερίζωμα του Ελληνισμού από τη γη των πατέρων μας. Η Ελληνική από τα πανάρχαια χρόνια Κύπρος, η Ελλάδα της Ανατολικής Μεσογείου, ασφυκτικά τώρα πολιορκημένη από τον Τούρκο σαν την Πόλη των Κωνσταντίνων που θρηνούμε ακόμα από την αποφράδα εκείνη ημέρα της άλωσης. Δεν πρέπει ως λαός να επιτρέψουμε τώρα την άλωση της Κύπρου με δικές μας, γενναιόδωρες μάλιστα, παραχωρήσεις στον Τούρκο που ανοίγουν εκ των ένδον Κερκόπορτες. Η Κύπρος δεν σώζεται με συνθήματα και νεοφανείς πολιτικές που μας απομονώνουν από την Ελλάδα, αλλά με συμπαγή πανελλήνια ενότητα για την αποτροπή εθνικών συμφορών. Τα Τουρκικά στρατεύματα κατοχής караδοκούν, έτοιμα για

εξόρμηση, κι η αναβίωση του εθνοσωτήριου Δόγματος του Ενιαίου Αμυντικού Χώρου όσο ποτέ άλλοτε σήμερα αναγκαία.

Στην Κύπρο δοκιμάζεται σήμερα η εθνική ευαισθησία κι η αμυντική ετοιμότητα της μητέρας Ελλάδας. Εδώ, στη μαρτυρική μας πατρίδα, πρέπει να δοθεί αποφασιστικά η μάχη του Ελληνισμού. Αν η Κύπρος χαθεί, η Ελλάδα θα έχει ν'αντιμετωπίσει ένα θρασύτερο κι ισχυρότερο Τούρκο σ'άλλους πανάρχαιους χώρους Ελληνικούς που τους έχει βάλει ο Τούρκος στο στόχαστρο. Από μάζ εξαρτάται να θέσουμε τέρμα στη βουλμία του. Να σημάνουμε πρέπει Πανελλήνιο συναγερμό, οι όπου γης Έλληνες, ενωμένοι, για τη σωτηρία τώρα της Κύπρου, αύριο - ποιος ξέρει;- για κάπου αλλού, στο Αιγαίο, τη Μακεδονία, τη Θράκη, «όπου σταυρώνεται η φυλή», «όπου κινδυνεύει το έθνος».

Μόνο με τέτοια απόφαση διασφαλίζουμε το μέλλον του Ελληνισμού κι αποκαθιστούμε την εθνική μας αξιοπρέπεια. Το οφείλουμε στις γενιές που περάσαν, το χρωστάμε στον αθάνατο ήρωα που τιμούμε αυτή τη στιγμή, σ'όσους άλλους έδωσαν τη ζωή τους για μια Κύπρο ελεύθερη.

Κώστας Ε. Χατζηστεφάνου

